

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 17. septembar 2024. godine
Br. Ref.: AGJ 2534/24

PRESUDA

u

slučaju br. KI190/22

Podnosilac

Ramiz Isaku

**Ocena ustavnosti presude [AC-I-21-0642] Žalbenog veća Posebne komore
Vrhovnog suda od 31. avgusta 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednice
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sutkinja
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sutkinja
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija
Jeton Bytyçi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Ramiz Isaku sa prebivalištem u Gnjilanu (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa advokat Shevqet Xhelili.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [AC-I-21-0642] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS-a), od 31. avgusta 2022. godine, u vezi sa presudom [C-IV-14-2629] Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: PKVS), od 6. septembra 2021 godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude, kojim su podnosiocu zahteva navodno povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 4. člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) pravilu 25. (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
5. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu petnaest (15.) dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, i dalje će se primenjivati u predmetima registrovanim u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ako su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 2. decembra 2022. godine, podnosilac zahteva je predao zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 5. decembra 2022. godine, predsednica Suda je odlukom [Br. GJR. KI190/22] imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca i odlukom [Br. KSH. KI190/22] je imenovala Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Safete Gërzhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi (članovi).
8. Dana 9. decembra 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva i kopiju zahteva je poslao Posebnoj komori Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: PKVS).
9. Dana 28. decembra 2022. godine, podnosilac zahteva dostavio Sudu dodatne dokumente, odnosno nekoliko odluka PKVS-a drugih stranaka koje su, prema podnosiocu zahteva, bile slične njegovom slučaju, ali u kojima je PKVS odlučio drugačije.
10. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, čime je započeo svoj mandat u Sudu.

11. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, čime je započeo svoj mandat u Sudu.
12. Dana 17. jula 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo Sudu prihvatljivost zahteva i ocenu u meritumu.
13. Istog dana, Sud je jednoglasno (i) utvrdio da je zahtev prihvatljiv; (ii) utvrdio da presuda [AC-I-21-0642] Žalbenog veća PKVS-a, od 31. avgusta 2022. godine nije u skladu sa stavom 1 člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa stavom 1 člana 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a; (iii) proglasio nevažećom presudu [AC-I-21-0642] Žalbenog veća PKVS-a, od 31. avgusta 2022. godine; (iv) odlučio da vrati presudu [AC-I-21-0642] Žalbenog veća PKVS-a, od 31. avgusta 2022. godine na ponovno odlučivanje, u skladu sa presudom ovog Suda.

Pregled činjenica

14. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva bio zaposlen u Društvenom preduzeću „Industrija duvana“ u Gnjilanu (u daljem tekstu: DP „Industrija duvana“).
15. Dana 15. avgusta 2006. godine, Kosovska poverilačka agencija (u daljem tekstu: KPA) je 15. avgusta 2006. godine spisom obavestila radnike preduzeća, u ovom slučaju i podnosioca zahteva, o raskidu ugovora o radu, obavestavajući ih da su neisplaćene plate obaveza poslodavca, te da će ovi zahtevi biti razmotreni po postupcima likvidacije.
16. KPA je putem sredstva za informisanje obavestila radnike DP „Industrija duvana“ da svoja potraživanja prema DP „Industrija Duvana“ trebaju da podnesu Organu za likvidaciju KPA najkasnije do 24. septembra 2007. godine.
17. Dana 21. septembra 2007. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev za naknadu plata Organu za likvidaciju KAP-a, za period od avgusta 2003. do maja 2004. godine, u iznosu od 1.515,51 evra (hiljadu petsto petnaest evra i pedeset jedan cent).
18. Dana 10. marta 2014. godine, Organ za likvidaciju KAP-a odlukom [GJI.003-0583/0121] odbija kao nevažeći gore pomenuti zahtev podnosioca zahteva sa obrazloženjem da je na osnovu stava 2.1 člana 36. Zakona br. 04/L-034 o kosovskoj agenciji za privatizaciju i člana 608. Zakona o udruženom radu isti zastareo.
19. Dana 11. aprila 2014. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev PKVS-u, protiv pomenute odluke Organa za likvidaciju KAP-a, kojim je tražio i) ponovno razmatranje istog, ii) priznavanje njegovog prava na naknadu plata neisplaćenih za navedeni period; i iii) da obaveže protivnu stranu da nadoknadi sve doprinose koji proizilaze iz radnog odnosa sa zakonskom kamatom. Podnosilac zahteva je u svojoj žalbi naveo, između ostalog, da je podneo svoj zahtev Organu za likvidaciju KAP-a na vreme, na osnovu obaveštenja KAP-a o otpuštanju sa posla.
20. Dana 22. juna 2021. godine, KAP se podneskom podnetim PKVS-u, usprotivo pomenutom zahtevu podnosioca zahteva, na osnovu toga da je isti zastareo, uz obrazloženje da „...*podnosilac zahteva nije podneo nikakve dokaze Organu za likvidaciju da je podneo ikakvu žalbu bilo kom sudu ili drugom nadležnom organu u periodu od tri godine od dana osnivanja navodnog zahteva*“ pozivajući se na član 608. Zakona o udruženom radu. Štaviše, Organ za likvidaciju KAP-a, u svom podnesku je naglasio da „... *nakon preliminarnog razmatranja, Organ za likvidaciju je utvrdio da su dostavljene informacije bile nedovoljne za uključivanje u bilo kakvu raspodelu*

prihoda, tako da je dana 20. januara 2014. godine, uputio zahtev za dodatne informacije zastupniku žalioca. Zastupnik žalioca je vratio odgovor gde je bilo obuhvaćeno ovlašćenje za zastupanje, overeno kod notara.“

21. Dana 6. septembra 2021. godine Specijalizovano veće PKVS-a je presudom [C-IV-14-2629] odlučilo sledeće: i) odbio je kao neosnovan zahtev podnosioca zahteva kojim je tražio da se usvoji kao osnovan zahtev za ponovno razmatranje odluke i da se obaveže KAP da nadoknadi plate za period od 2003. do 10. maja 2004. godine; (ii) potvrdio je kao pravičnu i na zakonu zasnovanu odluku [GJI003-0583/ 0121] Organa za likvidaciju KAP-a, od 10. marta 2014. godine; iii) odlučio da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.
22. U obrazloženju presude [C-IV-14-2629] Specijalizovano veće PKVS-a je istaklo sledeće: *„Sud je razmotrio navode i podneske stranaka u postupku i zaključio da zahtev podnosioca zahteva pripada periodu avgust 2003. - maj 2004. godine, dok je zahtev za naknadu koji je podnet Organu za likvidaciju od 21. septembra 2007. godine, što znači da je podnet nakon isteka roka od tri godine od trenutka formiranja zahteva. Stoga, u smislu člana 376. stav 1. ZOO (iz 1978. god.), kojom odredbom je izričito utvrđeno da „potraživanje naknade prouzrokovane štete zastareva za tri godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo“, sud je došao do zaključka da je žalba podnosioca zahteva neosnovana.*
23. Dana 27. septembra 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo žalbu Žalbenom veću PKVS-a, protiv navedene prvostepene presude, navodeći da, između ostalog, prvostepena presuda nije pravično utvrdila činjenično stanje i da je pogrešno primenjeno materijalno pravo. Podnosilac zahteva se u svojoj žalbi takođe pozvao na broj slučajeva svojih bivših kolega, koji su, prema njegovim rečima, pod istim činjeničnim i pravnim okolnostima dobili svoje slučajeve pred Žalbenim većem PKVS-a.
24. Dana 22. oktobra 2021. godine KAP je podneo podnesak Žalbenom veću PKVS-a, kao odgovor na žalbu podnosioca zahteva, kojim se protiv žalbenim navodima podnosioca žalbe smatrajući ih zakonski neosnovanim, i u potpunosti podržava prvostepenu presudu.
25. Dana 31. avgusta 2022. godine, Žalbeno veće PKVS-a presudom [AC-I-21-0642], i) odbija žalbu podnosioca žalbe kao neosnovanu i ii) potvrđuje presudu [C-IV-14-2629] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 6. septembra 2021. godine. Žalbeno veće, u obrazloženju svoje presude, nalazi da podnosilac zahteva nije uspeo da predstavi dovoljno dokaza kako bi mu se priznalo pravo na neisplaćene plate za period od avgusta 2003. do maja 2004. godine. To je zato što jedini dokaz koji je podnosilac zahteva podneo jeste spisak neisplaćenih plata od strane DP-a, što nije dovoljno, kao i obaveštenje o prestanku radnog odnosa od 15. avgusta 2006. godine, koji nema ime, zbog čega se smatra da isti nije od podnosioca zahteva. U vezi sa zastarelošću zahteva, Žalbeno veće PKVS-a navodi da „... se slaže sa nalazom Organa za likvidaciju i I stepenom PKVS-a da je zahtev za plate zastareo“ na osnovu člana 608. Zakona o udruženom radu, nalazeći da je zastarelost nastupila pre podnošenja zahteva podnosioca zahteva KAP-u. Ovo iz razloga jer je podnosilac zahteva podneo zahtev KAP-u 21. septembra 2007. godine, dok je poslednja tražena plata bila za maj 2004. godine pa je ista zastarela nakon tri godine, odnosno u maju 2007. godine. Takođe, podnosilac zahteva nije izneo nikakav dokaz kojim bi dokazao prekid zastarelosti.

26. Dana 29. septembra 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo predlog za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti u Kancelariji Glavnog državnog tužioca, protiv rešenja nižestepenih instanaca, navodeći pogrešnu primenu materijalnog prava u skladu sa članom 247., stav 1 tačka b) ZPP-a.
27. Dana 4. oktobra 2022. godine, Kancelarija Glavnog državnog tužioca je putem obaveštenja [KLC.br.97/22] zaključila da zahtev za zaštitu zakonitosti nije dozvoljen iz razloga što odluke Žalbenog veća PKVS-a ne mogu biti predmet daljeg žalbenog stepena, osim kao predmet postupanja od strane Ustavnog suda. To je tako pozivajući se na član 9. tačka 14 Zakona br. 06/L-086 o posebnoj komori vrhovnog suda Kosova za pitanja u vezi sa Kosovskom agencijom za privatizaciju, gde je predviđeno da: *„Sve presude i odluke žalbenog veća su konačne i na njih se ne mogu uložiti dalje žalbe.“*

Navodi podnosioca zahteva

28. Podnosilac zahteva navodi da su mu osporenom odlukom povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.
29. Podnosilac zahteva prvo navodi da je odlukama redovnih sudova pogrešno primenjeno materijalno pravo *„zbog činjenice jer je pitanje ispunjenja zahteva radnika u vezi sa njihovim pravima u Društvenim preduzećima koja su pod upravom KAP-a, regulisano zakonom o Kosovskoj agenciji za privatizaciju, kao posebnim zakonom (lex special).“*
30. Podnosilac zahteva dalje navodi da su Žalbeno veće i Specijalizovano veće PKVS-a doneli selektivne i diskriminatorne presude, pošto su zahtevi bivših radnika DP „Industrija Duvana“ u Gnjilanu, sa pravnim osnovama i materijalnim dokazima identičnim onima od podnosioca zahteva bili usvojeni kao osnovani zahtevi, dok je zahtev potonjeg odbijen. U prilog ovoj tvrdnji, podnosilac zahteva je dostavio Sudu predmete njegovih bivših kolega koje je PKVS rešavao, za koje navodi da su bili u istim okolnostima i za koje je potonji odlučio u njihovu korist.
31. Slučajevi koje je podnosilac zahteva podneo Sudu i za koje tvrdi da su bili u istim okolnostima i da su za iste redovni sudovi različito odlučivali su ukupno deset slučajeva, odnosno dvadeset odluka (prvostepenih i drugostepenih) kao u nastavku:
 - (i) Slučaj N.H, odnosno presuda [C-IV-13-1408] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 20. novembra 2015. godine i presuda [AC-I-15-0270] Žalbenog veća PKVS-a, od 8. juna 2017. godine;
 - (ii) Slučaj A.A, odnosno presuda [C-IV-14-2496] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 7. septembra 2021. godine i presuda [AC-I-21-0644] Žalbenog veća PKVS-a, od 29. septembra 2022. godine;
 - (iii) Slučaj A.K i M.R, odnosno presuda [C-IV-13-1567] od 10. septembra 2015. Specijalizovanog veća PKVS-a i presuda [AC-I-15-0216] Žalbenog veća PKVS-a od 9. januara 2020. godine;
 - (iv) Slučaj N.SH, odnosno Presuda [C-IV-14-2524] Specijalizovanog veća PKVS-a i presuda [AC-I-21-0666] Žalbenog veća PKVS-a, od 13. oktobra 2022. godine;
 - (v) Slučaj H.K, odnosno presuda [C-IV-14-2552] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 7. septembra 2021. godine i presuda [AC-I-21-0638] Žalbenog veća PKVS-a od 29. septembra 2022. godine;
 - (vi) Slučaj F.SH, odnosno presuda [C-IV-14-2510] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 25. oktobra 2021. godine i presuda [ACI-21-0733] Žalbenog veća PKVS-a od 8. decembra 2022. godine;

- (vii) Slučaj B.M, odnosno presuda [C-IV-14-2517] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 25. oktobra 2021. godine i presuda [AC-I-21-0720] Žalbenog veća PKVS-a od 17. novembra 2022. godine;
 - (viii) Slučaj D.J, odnosno presuda [C-IV-13-1267] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 17. decembra 2020. godine i presuda [AC-I-21-0001] Žalbenog veća PKVS-a, od 2. oktobra 2021. godine;
 - (ix) Slučaj N.H, presuda [C-IV-13-1656] Specijalizovanog veća PKVS-a od 10. septembra 2015. godine i presuda [AC-I-15-0215] Žalbenog veća PKVS-a od 13. aprila 2018. godine;
 - (x) Slučaj S.S., presuda [C-IV-13-1605] Specijalizovanog veća PKVS-a od 2. oktobra 2015. godine i presuda [AC-I-15-0225] Žalbenog veća PKVS-a od 26. decembra 2019. godine.
32. Dalje, podnosilac zahteva navodi da su sve njegove bivše kolege koje su dobile slučaj pred PKVS-om, podnele iste dokaze kao i podnosilac zahteva, precizirajući da „*radna knjižica nikada nije tražena.*“
33. U vezi sa obrazloženjem redovnih sudova da je zahtev podnosioca zahteva zastareo, pozivajući se na zakonodavstvo na snazi, potonji navodi da je „*samom činjenicom da je KAP pismenim putem obavestio podnosioca zahteva o obavezama iz radnog odnosa, smatra se da je odustao od zastarelosti.* Pravila zastarelosti se ne mogu primeniti jer je jedina radnja žalioaca, u ovom slučaju, bio zahtev Organu za likvidaciju a uslovi i postupak likvidacije se uređuju posebnim zakonom, u ovom slučaju Zakonom o KAP-u (Dodatak Zakona) i da konačno rokovi počinju da teku od momenta obaveštenja o postupku likvidacije.
34. Dalje, podnosilac zahteva ističe da nijedan „*potencijalni poverilac ne može da ostvari svoja poverilačka prava nad DP-om bez otvaranja postupka likvidacije od strane KAP-a, a referenca da podnosilac zahteva nije pokrenuo pravni spor je neprihvatljiva.*“
35. Podnosilac zahteva predlaže Sudu i) da poništi presudu [C-IV-14-2629] Specijalizovanog veća od 6. septembra 2021. godine; kao i ii) presudu [AC-I-21-0642] Žalbenog veća PKVS-a, od 31. avgusta 2022. godine i da se slučaj vrati na ponovno razmatranje i odlučivanje u prvom stepenu Vrhovnog suda.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. *Svakome se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.*
2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*

[...]

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6. (Pravo na pravično suđenje)

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama, ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se mora izreći javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, neophodno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

[...]

ZAKON BR. 04/L-034 O KOSOVSKOJ AGENCIJI ZA PRIVATIZACIJU

Član 36.

Nevažeća i nepravilna potraživanja

1. Organ za likvidaciju odbija, u celosti ili delimično, valjanost svakog potraživanja ili navodnog udela ili vlasničkog interesa, ako se to odbijanje zahteva ili dozvoljava ovim zakonom ili drugim elementom zakona Kosova ili nalogom koji je izdao Sud. 2. Ne ograničavajući delokrug ili primenljivost stava 1. ovoga člana, sledeće predstavlja dobar i dovoljan pravni osnov prema sadašnjem zakonu za odbijanje potraživanja ili navodnog udela ili vlasničkog interesa:

2.1. potraživanje ili navodi zastarevaju prema važećim vremenskim ograničenjima;

[...]

ZAKON O OBLIGACIONIM ODNOSIMA (iz 1978. godine)

Član 376.

Potraživanje naknade štete

Potraživanje naknade prouzrokovane štete zastareva za tri godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo.

U svakom slučaju ovo potraživanje zastareva za pet godina od kad je šteta nastala.

Potraživanje naknade štete nastale povredom ugovorne obaveze zastareva za vreme određeno za zastarelost te obaveze.

ZAKON BR. 06/L-086 O SPECIJALNOJ KOMORI VRHOVNOG SUDA KOSOVA ZA PITANJA KOJA SE ODOSE NA KOSOVSKU AGENCIJU ZA PRIVATIZACIJU

Član 1.

Svrha

[...]

1.27. Zajedničko Veće – veće koje se sastoji od svih sudija Apelacionog veća i koje je nadležno za određivanje načelnih stavova i pravnih mišljenja o pitanjima koja se odnose na jedinstvenu primenu zakona ili unifikaciju sudske prakse.

2. Reči koje se u zakonu koriste u jednom rodu odnosiće se i na drugi rod.

Ocena prihvatljivosti zahteva

36. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje specificirani Zakonom i predviđeni Poslovníkom.
37. S tim u vezi, Sud se prvobitno poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Nadležnost i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpljeni tužiocu ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

38. Sud se dalje poziva na članove 47. [Individualni zahtevi] 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona koji propisuju:

Član 47.

[Individualni zahtevi]

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pokrenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.

Član 48.

[Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.

Član 49.

[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od četiri (4.) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...“.

39. U pogledu ispunjenosti ovih kriterijuma, Sud nalazi da je podnosilac zahteva ovlašćeno lice, koje osporava akt organa javne vlasti, odnosno presudu [AC-I-21-0642] Žalbenog veća PKVS-a od 31. avgusta 2022. godine, u vezi sa presudom [C-IV-14-2629] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 6. septembra 2021. godine, nakon iscrpljivanja svih pravnih sredstava propisanih zakonom, i dostavio je zahtev u zakonom utvrđenom roku.
40. Međutim, pored ovih kriterijuma, Sud takođe treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti, utvrđene u pravilu 34. [Kriterijumi prihvatljivosti], odnosno podpravilu (2) Poslovníka o radu, koji utvrđuje:
- „(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.“*
41. Sud utvrđuje da zahtev podnosioca zahteva ispunjava uslove prihvatljivosti utvrđene u pravilu 34. (1) (d) Poslovníka o radu. Ista ne može da se proglasi neprihvatljivom na osnovu uslova utvrđenih pravilom 34. (2) Poslovníka o radu. Shodno tome, Sud ocenjuje da zahtev podnosioca zahteva ispunjava uslove za razmatranje u meritumu.

Meritum zahteva

42. Sud prvo podseća na suštinu zahteva, koja se veže sa odbijanjem zahteva podnosioca zahteva za naknadu neisplaćenih plata, odnosno plata od avgusta 2003. do 20. maja 2004. godine, za vreme dok je bio zaposlen u DP „Industrija duvana“. KPA je putem informisanja obavestio radnike DP-a „Industrija duvana“ da trebaju da podnesu svoje zahteve za DP „Industrija duvana“ u kancelarijama KPA-a najkasnije do 24. septembra 2007. godine. Podnosilac zahteva je podneo zahtev za naknadu plata Organu za likvidaciju KAP-a, za pomenuti period, dana 21. septembra 2007. godine. Potonji je odbio zahtev sa obrazloženjem da je zahtev podnosioca zahteva zastareo. Dalje, protiv pomenute odluke KAP-a, podnosilac zahteva je podneo tužbu Specijalizovanom veću PKVS-a, tražeći da se ista poništi, posebno navodeći da u konkretnom slučaju nije nastupila zastarelost, jer samom činjenicom pismenog obaveštenja žalioca za obaveze iz radnog odnosa, smatra se da je KAP odustao od zastarelosti. Specijalizovano veće je odbilo žalbu podnosioca zahteva sa obrazloženjem da je na osnovu stava 1. člana 376. Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine kao i člana 608. Zakona o udruženom radu, u konkretnom slučaju nastupila zastarelost i da podnosilac zahteva, između ostalog, nije dostavio sve dokaze, odnosno nije dostavio radnu knjižicu. Nakon žalbe podnosioca zahteva Žalbenom veću KAP-a, docnji je odbio žalbu, u potpunosti podržavajući prvostepenu odluku.
43. Sud ističe da podnosilac zahteva navodi da su mu osporenom presudom Žalbenog veća kao i presudom Specijalizovanog veća KAP-a povređena njegova prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.
44. Sud primećuje da se suština navoda o povredi prava na pravično suđenje veže sa nedoslednošću odluka Specijalizovanog veća i Žalbenog veća PKVS-a, koji, prema podnosiocu zahteva potonji nisu uspeli da isto odluče za ista činjenična i pravna pitanja. Podnosilac zahteva je u prilog ovom navodu dostavio 20 presuda redovnih sudova, odnosno deset presuda Specijalizovanog veća PKVS-a i deset presuda Žalbenog veća PKVS-a (navedeni u pasusu 31) za deset njegovih bivših kolega, svi radnici DP „Industrija Duvana“ sa navodom da su u njihovim slučajevima redovni sudovi odlučili drugačije, odnosno presudili su u njihovu korist. Stoga će Sud u nastavku analizirati ovaj suštinski navod podnosioca zahteva u skladu sa standardima sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužna da tumači osnovna ljudska prava i slobode zagarantovane Ustavom.
45. Rekavši to, u vezi sa navodom podnosioca zahteva za povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a zbog nedoslednosti u sudskoj praksi Vrhovnog suda, Sud će prvo razraditi opšta načela, a zatim će iste primeniti na okolnosti konkretnog slučaja.

(i) Opšta načela kao što su razvijena sa sudskom praksom ESLJP-a i Suda

46. U pogledu načela pravne sigurnosti kao rezultat nedostatka doslednosti u sudskoj praksi Vrhovnog suda, ESLJP je u svojoj praksi: (i) razvio osnovna načela i (ii) uspostavio kriterijume o tome da li navodna divergencija sudskih odluka predstavlja povredu člana 6. EKLJP-a. Kriterijume koje je utvrdio ESLJP, ovaj Sud, tokom razmatranja navoda podnosioca zahteva za povredu načela pravne sigurnosti, kao rezultat kontradiktornih odluka, takođe je primenio i u svojoj sudskoj praksi (vidi, između ostalog, gore pomenute slučajeve Suda KI35/18, podnosilac zahteva „Bayerische Versicherungsverband“, presuda od 6. januara 2020. godine i KI87/18, podnosilac zahteva, „IF Skadeforsikring“, presuda od 15. aprila 2019. godine; KI78/21,

podnosilac zahteva Raiffeisen Bank J.S.C., presuda od 30. marta 2022. godine, gde je Sud utvrdio povredu člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao rezultat divergencije u sudskoj praksi Vrhovnog suda. Takođe, između ostalog, i slučajeve KI74/19, sa podnosiocem zahteva „SUVA“ *Rechtsabteilung*, presuda od 21. juna 2021. godine; i KIO9/20, sa podnosiocem zahteva „SUVA“ *Rechtsabteilung*, presuda od 31. maja 2021. godine; presude za koje je Sud u tretiranju osnovanosti tužbenih zahteva za divergenciju u sudskoj praksi Vrhovnog suda našao da nije došlo do povrede člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a).

47. U nastavku toga, Sud ističe da je sudska praksa ESLJP-a rezultirala osnovnim načelima koji karakterišu analizu u vezi sa doslednošću sudske prakse. U kontekstu ovoga, Sud ističe da je ESLJP u svom slučaju *Albu i drugi protiv Rumunije* (presuda od 10. maja 2012. godine, stav 34) afirmisao sva načela utvrđena svojom sudskom praksom, ponavljajući i dodajući sledeće:
- (i) Nije funkcija Suda [ESLJP-a] da se bavi pitanjima činjenica i prava za koja se navodi da su ih postavili domaći sudovi osim ako su možda prekršili prava i slobode zaštićene EKLJP-om (pozivajući se na slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28). *Slično tome, nije funkcija Suda [ESLJP-a] osim u slučajevima očigledne proizvoljnosti, da upoređuje različite odluke domaćih sudova, čak i ako su donete u naizgled sličnim postupcima, jer se mora poštovati nezavisnost ovih sudova* (pozivajući se na slučaj *Adamsons protiv Letonije*, presuda od 24. juna 2008. godine, stav 118);
 - (ii) Mogućnost protivrečnih odluka je neodvojiva karakteristika svakog pravosudnog sistema zasnovanog na mreži osnovnih i apelacionih sudova, sa ovlašćenjima u okviru svojih mesnih nadležnosti, a do izbegavanja može doći čak i u okviru istog suda, koje izbegavanje se samo po sebi ne može smatrati suprotnim (pozivajući se na slučaj *Santos Pinto protiv Portugala*, presuda od 20. maja 2008. godine);
 - (iii) *Kriterijumi koji predvide ocenu uslova od strane Suda [ESLJP-a] u kojima protivrečne odluke poslednjeg stepena odlučivanja domaćih sudova krše zahtev za pravično suđenje, sadržanog u članu 6. stav 1. Konvencije [EKLJP-a] sastoje se u tome da se utvrdi da li postoje „duboke i dugoročne razlike“ u sudskoj praksi, da li domaći zakon predviđa mehanizam za prevazilaženje ovih protivrečnosti i da li je ovaj mehanizam korišćen, a ako je to slučaj, sa kakvim efektom* (pozivajući se na slučajeve *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske*, presuda od 2. jula 2009. godine, stavovi 49-50; slučaj *Beian (br. 1) protiv Rumunije*, presuda od 6. decembra 2007. godine, stavovi 34-40; *Štefan i Štef protiv Rumunije*, presuda od 27. januara 2009. godine; *Tudor i Tudor protiv Rumunije*, presuda od 24. marta 2009. godine, stav 31; i *Štefănică i drugi protiv Rumunije*, presuda od 2. novembra 2010. godine, stav 36);
 - (iv) Procena ESLJP-a je uvek bila zasnovana na načelu pravne sigurnosti koje je neodvojivo od svih članova Konvencije [EKLJP-a] i predstavlja jednu od suštinskih komponenti vladavine prava (*slučaj Beian (br. 1)*, citiran iznad, stav 39, *Iordan i Iordanov i drugi*, citiran iznad, stav 47, *Štefănică i drugi protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 31);
 - (v) *Načelo pravne sigurnosti garantuje, između ostalog, izvesnu sigurnost u pravnim situacijama i doprinosi poverenju javnosti u sudove. Konstantno donošenje protivrečnih odluka, s druge strane, može stvoriti situaciju pravne nesigurnosti, što može umanjiti poverenje javnosti u pravosudni sistem, dok je takvo poverenje očigledno jedno od bitnih komponenti države zasnovane na vladavini prava.* (pozivajući se na slučajeve *Paduraru protiv Rumunije*, stav 98, *Vinčić i drugi protiv Srbije*, presuda od 1. decembra 2009. godine, stav 56; *Štefănică i drugi protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 38);

- (vi) Međutim, zahtevi za pravnu sigurnost i zaštitu legitimnog poverenja javnosti ne predstavljaju stečeno pravo na doslednost sudske prakse (pozivajući se na slučaj *Unedić protiv Francuske*, presuda od 18. decembra 2008. godine, stav 74). Prema ESLJP-u: „Razvoj sudske prakse sam po sebi nije u suprotnosti sa pravilnim sprovođenjem pravde, jer bi neuspeh da se obezbedi dinamičan i razvojni pristup doveo rizik na opstrukciju (slučaj *Atanasovski protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije*, presuda od 24. juna 2010. godine).“
48. Polazeći od ovih načela, Sud je, oslanjajući se na sudsku praksu ESLJP-a, takođe naglasio da se ne može smatrati da postoji divergencija u sudskoj praksi kada se činjenična stanja slučaja objektivno razlikuju. Jednako tako, ne može se smatrati da tretiranje dva spora na različit način stvara divergentnu sudsku praksu kada je to opravdano razlikom u činjeničnom stanju u pitanju (vidi, u ovom kontekstu, slučaj Suda, KI35/18, citiran iznad, stav 76).
49. Sud podseća da je ESLJP, u razvoju osnovnih načela kroz svoju sudsku praksu, uspostavio tri osnovna kriterijuma za utvrđivanje da li navodna divergencija u sudskim odlukama predstavlja povredu člana 6. EKLJP-a, koji su kriterijumi takođe afirmisani i u sudskoj praksi Suda (vidi, na specifičan način gore pomenute slučajeve KI35/18, citiran iznad i; KI87/18, citiran iznad. Kriterijumi utvrđeni od ESLJP-a su sledeći:
- (i) da li postoje „duboke i dugoročne razlike“ u sudskoj praksi;
 - (ii) da li domaći zakon uspostavlja mehanizme koji su sposobni da rešavaju takve razlike; i
 - (iii) da li su ti mehanizmi primenjeni i sa kakvim efektom (u ovom kontekstu, vidi slučajeve ESLJP-a, *Beian protiv Rumunije* (br. 1.), presuda od 6. decembra 2007. godine, stavovi 37-39; *Grčko-katolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije*, presuda od 29. novembra 2016. godine, stavovi 116 - 135; *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske*, presuda od 2. jula 2009. godine, stavovi 49-50; *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 53; i vidi slučaj Suda, KI29/17, podnosilac zahteva *Adem Zhegrova*, rešenje o neprihvatljivosti, od 5. septembra 2017. godine, stav 51; i vidi takođe slučajeve Suda, citirane iznad, KI42/17, podnosilac zahteva *Kushtrim Ibraj*, stav 39; KI87/18 podnosilac zahteva *IF Skadiforsikring*, stav 67, KI35/18 podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, stav 70).
50. Sud dalje naglašava da je koncept „dubokih i dugoročnih razlika“ razradio ESLJP, između ostalog u slučaju *Grčko-katolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije*, slučaj u kojem je ESLJP utvrdio povredu člana 6. EKLJP-a zbog povrede načela pravne sigurnosti (vidi slučaj ESLJP-a, *Grčko-katolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 135). Isto tako, ESLJP je u svom slučaju *Iordan i Iordanov protiv Bugarske* (presuda od 2. jula 2009. godine) utvrdio povredu člana 6. EKLJP-a kao rezultat „dubokih i dugoročnih razlika“ u sudskoj praksi samo jednog suda, odnosno Vrhovnog suda, i nekorišćenje mehanizma za obezbeđenje usaglašenosti i konzistentnosti sudske prakse (vidi, u ovom kontekstu, i druge slučajeve ESLJP-a u kojima je isti utvrdio povredu člana 6. EKLJP-a, kao rezultat povrede načela pravne sigurnosti zbog protivrečne sudske prakse vrhovnih sudova, *Beian protiv Rumunije* (br. 1), citiran iznad; *Hayati Celebi i drugi protiv Turske*, presuda od 9. februara 2016. godine; *Ferreira Santos Pardal protiv Portugala*, presuda od 30. jula 2015. godine).
51. Sud, s tim u vezi, takođe naglašava da ESLJP nije utvrdio povredu člana 6. EKLJP-a u slučajevima divergentne sudske prakse čak i ako je to uticalo na veliki broj ljudi u vezi sa istim pitanjem tokom kratkog vremenskog perioda, pre nego što su relevantne protivrečnosti rešavane od strane viših sudova, dajući tako mogućnost državnim mehanizmima da obezbede odgovarajuću doslednost (vidi, između ostalog, slučaj

ESLJP-a, *Albu i drugi protiv Rumunije*, citiran iznad, stavovi 42, 43; i vidi slučaj Suda KI35/18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, citiran iznad, stav 73).

52. Ovo poslednje se odnosi na drugi i treći kriterijum, odnosno na postojanje mehanizma sposobnog da reši nedoslednosti u sudskoj praksi i da li je ovaj mehanizam korišćen i sa kojim efektom. S tim u vezi, ESLJP je prvobitno utvrdio da nepostojanje takvog mehanizma predstavlja povredu prava na redovan sudski postupak, zagarantovanog članom 6. EKLJP-a (vidi, u ovom kontekstu, *Tudor Tudor protiv Rumunije*, citiran iznad, stavovi 30-32, i *Ştefănică i drugi protiv Rumunije*, citiran iznad, stavovi 37-38, i *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 54). S tim u vezi, ESLJP je u mnogim slučajevima ponavljao važnost utvrđivanja mehanizama za osiguranje doslednosti i ujednačenosti sudske prakse sudova. Takođe, on je naveo da je odgovornost država da svoje pravne sisteme organizuju na takav način da izbegnu divergencije praksi (vidi slučajeve ESLJP-a, *Vrioni i drugi protiv Albanije*, presuda od 24. marta 2009. godine, stav 58; *Mullai i drugi protiv Albanije*, presuda od 23. marta 2010. godine, stav 86; i *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 55). ESLJP je takođe naglasio da je uloga vrhovnog suda upravo da razreši takve protivrečnosti (u ovom kontekstu, vidi slučaj ESLJP-a, *Beian protiv Rumunije (br. 1)*, citiran iznad, stav 37; i *Grčko-katolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 123). To je zato što, ako se u jednom od najviših pravosudnih organa u zemlji razvije protivrečna praksa, sam taj sud postaje izvor pravne nesigurnosti, čime se narušava načelo pravne sigurnosti i slabi se poverenje javnosti u pravosudni sistem (vidi, u ovom kontekstu, slučaj ESLJP-a *Beian (br. 1)*, citiran iznad, stav 39, i *Grčko-katolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 123). Ova načela ustaljena u sudskoj praksi ESLJP-a takođe su prihvaćena kroz sopstvenu praksu Suda u gore citiranim slučajevima KI35/18 i KI87/18 (vidi stav 172 presude u slučaju KI35/18).

(ii) Primena ovih načela u okolnostima konkretnog slučaja

53. U nastavku, Sud će primeniti razrađena načela iznad u okolnostima konkretnog slučaja, primenjujući kriterijume na osnovu kojih Sud i ESLJP tretiraju pitanja divergencije u odnosu na sudsku praksu, počevši od ocene da li su u okolnostima konkretnog slučaja (i) navedene protivrečnosti u sudskoj praksi „*duboke i dugoročne*“; i ako je to slučaj, (ii) postojanje mehanizama koji mogu da reše dotičnu divergenciju; i (iii) ocenu da li su ovi mehanizmi primenjeni i sa kakvim efektom u okolnostima konkretnog slučaja.
54. U ovom kontekstu i na osnovu gore navedenog, Sud ponavlja da nije njegova funkcija da upoređuje različite odluke redovnih sudova, čak i ako su donete u naizgled sličnim postupcima. On mora poštovati nezavisnost redovnih sudova.
55. U primeni gore razrađenih načela i oceni tri gore navedenih kriterijuma, Sud će: (a) podsetiti na okolnosti odbijanja zahteva za naknadu neisplaćenih plata za period od avgusta 2003. do maja 2004. godine podnosiocu zahteva i na primenjeni zakon u njegovom slučaju; (b) izneti sažetak od deset slučajeva njegovih bivših kolega, odnosno dvadeset (20) presuda, koje je podnosilac zahteva dostavio sa svojim zahtevom Sudu.

(a) Okolnosti odbijanja zahteva podnosioca zahteva za naknadu neisplaćenih plata za period 2003. – 2004. godine, i primenjeni zakon u njegovom slučaju

56. Sud, kako je gore detaljno precizirao, podseća da je KPA putem sredstva za informisanje obavestio radnike DP „Industrija duvana“, uključujući i podnosioca zahteva, da svoje zahteve prema DP „Industrija duvana“, trebaju da podnesu najkasnije do 24. septembra 2007. godine. Dalje, 21. septembra 2007. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev za naknadu plata Organu za likvidaciju KAP-a, za period od avgusta 2003. do 20. maja 2004. godine, i 10. marta 2014. godine, Organ za likvidaciju KAP-a odbija kao nevažeći gore pomenuti zahtev podnosioca zahteva sa obrazloženjem da je na osnovu stava 2.1 člana 36. Zakona br. 04/L-034 o Kosovskoj agenciji za privatizaciju i člana 608. Zakona o udruženom radu isti neblagovremen i zastareo.
57. Dalje, protiv gore pomenute odluke KAP-a, podnosilac zahteva je podneo tužbu Specijalizovanom veću KAP-a, tražeći da se ista poništi, posebno navodeći da u konkretnom slučaju nije nastupila zastarelost, jer samom činjenicom pismenog obaveštenja žaliooca za obaveze iz radnog odnosa, smatra se da je KAP odustao od zastarelosti. Specijalizovano veće je odbilo žalbu podnosioca zahteva sa obrazloženjem da je na osnovu stava 1 člana 376. Zakona o obligacionim odnosima (iz 1978. godine) kao i člana 608. Zakona o udruženom radu, u konkretnom slučaju nastupila zastarelost.
58. Nakon žalbe podnosioca zahteva Žalbenom veću KAP-a, docnji je odbio žalbu, u celini podržavajući prvostepenu odluku što se tiče zastarelosti, dodavši činjenicu da podnosilac zahteva, između ostalog, nije priložio sve dokaze, odnosno da nije dostavio radnu knjižicu, i odluka koju je podnosilac zahteva priložio kao dokaz, kojom je otpušten sa posla, je bez imena.
59. Suštinska tvrdnja podnosioca zahteva se odnosi na nedoslednost sudske prakse Specijalizovanog veća i Žalbenog veća PKVS-a, koji su, prema navodima podnosioca zahteva, potonji za ista činjenična i pravna pitanja doneli protivrečne odluke, kršeći pravo na pravično suđenje, odnosno kršeći načelo pravne sigurnosti. U tom kontekstu, podnosilac zahteva navodi da su sve njegove bivše kolege koje su dobile slučaj pred PKVS-om dostavile iste dokaze kao i podnosilac zahteva, precizirajući da „*radna knjižica nikada nije tražena*“ kao i da su zahtev podneli istog datuma sa podnosiocem zahteva.
60. Sud podseća da je, kao što je gore objašnjeno, podnosilac zahteva u prilog svom navodu o nedoslednosti sudske prakse PKVS-a, podneo Sudu deset (10) presuda Žalbenog veća i deset (10) presuda Specijalizovanog veća, odnosno slučajeve deset njegovih bivših kolega, svi bivši radnici DP „Industrija duvana“, koji su pod istim činjeničnim i pravnim okolnostima dobili slučajeve pred PKVS-om.
61. U nastavku, Sud će oceniti da li su činjenične i pravne okolnosti slične slučajevima za koje podnosilac zahteva tvrdi da su ih redovni sudovi rešili drugačije. Sud će predstaviti poseban sažetak za svaki od gore navedenih slučajeva.

(b) *Sažetak slučajeva koje je podnosilac zahteva dostavio*

Slučaj N.H, odnosno presuda [C-IV-13-1408] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 20. novembra 2015. godine i presuda [AC-I-15-0270] Žalbenog veća PKVS-a, od 8. juna 2017. godine

62. Što se tiče slučaja N.H, iz spisa predmeta proizilazi da je bila zaposlena u DP „Industrija duvana“, i nakon što je obavestena o njenom otpuštanju sa posla od strane KAP-a, podnela je zahtev Organu za likvidaciju KAP-a za naknadu neisplaćenih plata za period avgust 2003. - maj 2004. godine. Dana 20. juna 2013. godine, Organ za likvidaciju KAP-

a je odbio gore pomenuti zahtev. Dana 29. septembra 2013. godine, N.H je podnela žalbu PKVS-u protiv navedene odluke i uz žalbu je priložila osporenu odluku KAP-a i obaveštenje o prestanku radnog odnosa. U odbrani protiv žalbe, KAP se pozvao na član 608. Zakona o ujedinjenom radu, navodeći da je potraživanje zastarelo. Dana 20. novembra 2015. godine, Specijalizovano veće PKVS-a je presudom [C-IV-13-1408] utvrdilo da se žalba treba usvojiti kao osnovana i da se KAP obaveže da podnositeljki zahteva isplati naknadu za neisplaćene plate. Specijalizovano veće je u konkretnom slučaju utvrdilo da se u pogledu zastarelosti zahteva, na osnovu člana 608. Zakona o udruženom radu ova odredba ne može primeniti, jer su pitanja ispunjavanja zahteva radnika od DP-a pod upravom KAP-a uređena Zakonom o KAP-u kao posebnim zakonom. Žalbeno veće PKVS-a je presudom [AC-I-15-0270] od 08. juna 2017. godine odbilo žalbu KAP-a kao neosnovanu i u celini prihvatilo stav Specijalizovanog veća PKVS-a.

Slučaj A.A, odnosno presuda [C-IV-14-2496] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 7. septembra 2021. godine i presuda [AC-I-21-0644] Žalbenog veća PKVS-a, od 29. septembra 2022. godine

63. Što se tiče slučaja A.A., zaposlen u DP „Industrija duvana“, i koji je, nakon što ga je KAP obavestio o njegovom otpuštanju sa posla, podneo zahtev Organu za likvidaciju KAP-a za naknadu neisplaćenih plata za vremenski period avgust 2003. – maj 2004. godine. Dana 10. marta 2014. godine, Organ za likvidaciju KAP-a je odbio gore pomenuti zahtev. Dana 11. aprila 2014. godine, A.A je uložio tužbu PKVS-u protiv navedene odluke, i tužbi je priložio sledeće dokaze: ožalbeno rešenje KAP-a, obaveštenje o prestanku radnog odnosa, spisak obračuna neisplaćenih plata za gore navedeni vremenski period. Dana 7. septembra 2021. godine, Specijalizovano veće PKVS-a je presudom [C-IV-14-2496] utvrdilo da se žalba treba usvojiti kao osnovana i preinačiti osporena odluka Organa za likvidaciju KAP-a, i da se obaveže KAP da isplati podnosiocu zahteva naknadu za neisplaćene plate. Specijalizovano veće u ovom slučaju je zaključilo da obaveštenje izdato od strane KPA-a dana 15. avgusta 2006. godine ima pravno dejstvo prekida zastarelosti. Specijalizovano veće je utvrdilo da je u konkretnom slučaju novi rok zastarevanja počeo 16. avgusta 2006. godine, te se smatra da je zahtev podnet u zakonskom roku. Žalbeno veće PKVS-a je presudom [AC-I-21-0644] od 29. septembra 2022. godine usvojilo kao osnovanu žalbu tužioca kojom traži naknadu, a odbilo je kao neosnovanu žalbu KAP-a i u celini je potvrdio stav prvog stepena PKVS-a.

Slučaj A.K i M.R, odnosno presuda [C-IV-13-1567] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 10. septembra 2015. godine i presuda [AC-I-15-0216] Žalbenog veća PKVS-a, od 9. januara 2020. godine

64. Što se tiče slučaja A.K i M.R, zaposlenih u DP „Industrija duvana“ i koji su, nakon što su obavesteni o njihovom otpuštanju sa posla od strane KAP-a, podneli zahtev Organu za likvidaciju KAP-a za naknadu neisplaćenih plata za period avgust 2003. - maj 2004. godine. Dana 2. avgusta 2013. godine, Organ za likvidaciju KAP-a je odbio gore pomenuti zahtev. Dana 19. avgusta 2013. godine, A.K i M.R su podneli žalbu PKVS-u protiv gore navedenih odluka. Uz žalbu su priložili ožalbene odluke KAP-a i obaveštenje o prestanku radnog odnosa. Dana 10. septembra 2015. godine, Specijalizovano veće PKVS-a je presudom [C-IV-13-1567] utvrdilo da se žalba treba usvojiti kao osnovana i da se KAP obaveže da podnositeljima zahteva isplati naknadu za neisplaćene plate. Specijalizovano veće nije usvojilo navod KAP-a u pogledu zastarelosti zahteva na osnovu člana 608. Zakona o udruženom radu, navodeći da se ova odredba ne može primeniti, jer su pitanja ispunjavanja zahteva zaposlenih u DP-ovima pod upravom KAP-a uređena Zakonom o KAP-u kao posebnim zakonom. Žalbeno veće PKVS-a je presudom [AC-I-15-0216] od 9. januara 2020. godine odbilo žalbu KAP-a kao

neosnovanu i potvrdilo tačku I Specijalizovanog veća PKVS-a, kojom se KAP obavezuje da podnosiocima nadoknadi tražene iznose.

Slučaj N.SH, odnosno presuda [C-IV-14-2524] Specijalizovanog veća PKVS-a i presuda [AC-I-21-0666] Žalbenog veća PKVS-a, od 13. oktobra 2022. godine

65. Što se tiče slučaja N.SH., zaposlena u DP „Industrija duvana“, i koja je, nakon što ju je KAP obavestio o njegovom otpuštanju sa posla, podnela zahtev Organu za likvidaciju KAP-a za naknadu neisplaćenih plata. Dana 10. marta 2014. godine, Organ za likvidaciju KAP-a je odbio gore pomenuti zahtev. Dana 11. aprila 2014. godine, N.SH je podnela žalbu PKVS-u protiv navedene odluke. Uz žalbu je priložila ožalbeno rešenje KAP-a i obaveštenje o prestanku radnog odnosa. Specijalizovano veće PKVS-a je presudom [C-IV-14-2524] utvrdilo da se žalba podnositeljke zahteva treba usvojiti kao osnovana i ukinuti ožalbena odluka Organa za likvidaciju KAP-a, i da se obaveže KAP da isplati podnositeljki zahteva naknadu za neisplaćene plate. Specijalizovano veće nije usvojilo navod KAP-a povodom zastarelosti zahteva, jer je utvrdio da obaveštenje izdato od strane KPA-a dana 15. avgusta 2006. godine ima pravno dejstvo prekida zastarelosti. U konkretnom slučaju, novi rok zastarevanja počinje da teče 16. avgusta 2006. godine, i zaključuje da je zahtev podnositeljke zahteva podnet u zakonskom roku. Žalbeno veće PKVS-a je presudom [AC-I-21-0666] od 13. oktobra 2022. godine odbio žalbu KAP-a kao neosnovanu i u celini je potvrdio stav Specijalizovanog veća PKVS-a u vezi sa glavnim dugom traženim od podnositeljke zahteva.

Slučaj H.K, odnosno presuda [C-IV-14-2552] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 7 septembra 2021. godine i presuda [AC-I-21-0638] Žalbenog veća PKVS-a, od 29. septembra 2022. godine

66. Što se tiče slučaja H.K., zaposlen u DP „Industrija duvana“, i koji je, nakon što ga je KAP obavestio o njegovom otpuštanju sa posla, podneo zahtev Organu za likvidaciju KAP-a za naknadu neisplaćenih plata za vremenski period avgust 2003. – maj 2004. godine. Dana 10. marta 2014. godine, Organ za likvidaciju KAP-a je odbio gore pomenuti zahtev. Dana 11. aprila 2014. godine, H.K je podneo žalbu PKVS-u protiv navedene odluke, Žalbi je priložio ožalbenu odluku KAP-a, obaveštenje o prestanku radnog odnosa, spisak sa neisplaćenim platama za gore navedeni vremenski period. Dana 7. septembra 2021. godine, Specijalizovano veće PKVS-a je presudom [C-IV-14-2552] utvrdilo da se žalba podnosioca zahteva treba usvojiti kao osnovana i ukinuti ožalbena odluka Organa za likvidaciju KAP-a, i da se obaveže KAP da isplati podnosiocu zahteva naknadu za neisplaćene plate. Specijalizovano veće nije usvojilo navod KAP-a u vezi sa zastarelošću zahteva, jer je zaključilo da obaveštenje izdato od strane KPA-a dana 15. avgusta 2006. godine ima pravno dejstvo prekida zastarelosti. U konkretnom slučaju, novi rok zastarelosti počinje da teče 16. avgusta 2006. godine, koji zaključuje da je zahtev podnosioca zahteva podnet u zakonskom roku. Žalbeno veće PKVS-a je presudom [AC-I-21-0638] od 29. septembra 2022. godine odbio žalbu KAP-a kao neosnovanu i u celini je prihvatio stav Specijalizovanog veća PKVS-a u vezi sa pravom na naknadu neisplaćenih plata, za vremenski period avgust 2003. - maj 2004. godine, traženog od podnosioca zahteva.

Slučaj F.SH, odnosno presuda [C-IV-14-2510] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 25. oktobra 2021. godine i presuda [ACI-21-0733] Žalbenog veća PKVS-a, od 8 decembra 2022. godine

67. Što se tiče slučaja F.SH., zaposlena u DP „Industrija duvana“, i koja je, nakon što ju je KAP obavestio o njenom otpuštanju sa posla, dana 21. septembra 2007. godine podnela je zahtev Organu za likvidaciju KAP-a za naknadu neisplaćenih plata za vremenski

period avgust 2003. – maj 2004. godine. Dana 10. marta 2014. godine, Organ za likvidaciju KAP-a je odbio gore pomenuti zahtev sa obrazloženjem da „*pružene informacije nisu bile dovoljne kako bi omogućile bilo kakvu raspodelu prihoda od likvidacije.*“ Organ za likvidaciju je smatrao da je zahtev neblagovremen i zastareo, pozivajući se na član 608. Zakona o udruženom radu iz 1976. godine. Dana 11. aprila 2014. godine, F.SH. je podnela žalbu PKVS-u protiv navedene odluke. Žalbi je priložila ožalbenu odluku KAP-a, obaveštenje o prestanku radnog odnosa, spisak sa neisplaćenim platama za gore navedeni vremenski period. Dana 25. oktobra 2021. godine, Specijalizovano veće PKVS-a je presudom [C-IV-14-2510] utvrdilo da se žalba treba usvojiti kao osnovana i ukinuti ožalbena odluka Organa za likvidaciju KAP-a, tako da se isti obaveže da isplati podnositeljki zahteva naknadu za neisplaćene plate. Specijalizovano veće, u konkretnom slučaju nije usvojilo navod KAP-a u vezi sa zastarelošću zahteva, jer je zaključilo da obaveštenje izdato od strane KPA-a dana 15. avgusta 2006. godine ima pravno dejstvo prekida zastarelosti. U konkretnom slučaju, smatra da je zahtev F.SH podnet u zakonskom roku. Žalbeno veće PKVS-a je presudom [AC-I-21-0733] od 8. decembra 2022. godine zaključio da je podnositeljka zahteva pružila dovoljno dokaza kojim se dokazuje da joj pripada pravo na traženu naknadu, i da navod KAP-a u vezi sa zastarelošću zahteva ne važi, budući da obaveštenje KPA-a ima pravno dejstvo prekida zastarelosti i početka novog roka. Na osnovu ovih nalaza, Žalbeno veće je odbilo žalbu KAP-a kao neosnovanu i potvrdio presudu I stepena PKVS-a u vezi sa pravom na naknadu neisplaćenih plata tokom vremenskog perioda avgust 2003. - maj 2004. godine, traženog od F.SH., i obavezao je KAP da izvrši naknadu.

Slučaj B.M., odnosno presuda [C-IV-14-2517] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 25. oktobra 2021. godine i presuda [AC-I-21-0720] Žalbenog veća PKVS-a, od 17. novembra 20223. godine

68. Što se tiče slučaja B.M., zaposlen u DP „Industrija duvana“, i koji je, nakon što ga je KAP obavestio o njegovom otpuštanju sa posla, dana 21. septembra 2007. godine podneo zahtev Organu za likvidaciju KAP-a za naknadu neisplaćenih plata za vremenski period avgust 2003. – maj 2004. godine. Dana 10. marta 2014. godine, Organ za likvidaciju KAP-a je odbio gore pomenuti zahtev. Dana 11. aprila 2014. godine, B.M je podneo žalbu PKVS-u protiv navedene odluke. Žalbi je priložio ožalbenu odluku KAP-a i spisak sa neisplaćenim platama za gore navedeni vremenski period. Dana 25. oktobra 2021. godine, Specijalizovano veće PKVS-a je presudom [C-IV-14-2517] utvrdilo da se žalba M.B treba odbiti kao neosnovana i potvrditi kao pravična i na zakonu zasnovana ožalbena odluka Organa za likvidaciju KAP-a. Specijalizovano veće je u konkretnom slučaju zaključilo da je zahtev podnosioca zastareo, pozivajući se na član 376 ZOO-a (iz 1978. godine) i da je tuženi KAP pravično ocenio činjenično stanje. Dana 8. novembra 2021. godine, B.M je podneo žalbu Žalbenom veću PKVS-a protiv odluke prvog stepena, kojom navodi da ožalbenom presudom nije pravično utvrđeno činjenično stanje i pogrešno je primenjeno materijalno pravo. Žalbeno veće PKVS-a, presudom [AC-I-21-0720] od 17. novembra 2022. godine, se nije složilo sa nalazima Specijalizovanog veća PKVS-a u pogledu zastarelosti zahteva, zaključujući da obaveštenje izdato od strane KPA-a o prekidu radnog odnosa ima pravno dejstvo za prekidanje roka zastarelosti. Takođe je utvrdio da je podnosilac zahteva sa pravom čekao na početak postupka likvidacije DP-a, dana 4. jula 2007. godine, i u zakonskom roku je podneo zahtev Organu za likvidaciju dana 21. septembra 2007. godine. Shodno ovim nalazima, Žalbeno veće je usvojio žalbu podnosioca kao osnovanu, preinačio presudu I stepena PKVS-a i obavezao tuženog KAP-a da nadoknadi podnosioca za tražene neisplaćene plate.

Slučaj D.J., odnosno presuda [C-IV-13-1267] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 17. decembra 2020. godine i presuda [AC-I-21-0001] Žalbenog veća PKVS-a, od 2. septembra 2021. godine

69. Što se tiče slučaja D.J., zaposlen u DP „Industrija duvana“, i koji je, nakon što ga je KAP obavestio o njegovom otpuštanju sa posla, podneo zahtev Organu za likvidaciju KAP-a za naknadu neisplaćenih plata, za vremenski period avgust 2003. – maj 2004. godine. Dana 10. juna 2013. godine, Organ za likvidaciju KAP-a je odbio gore pomenuti zahtev. Dana 15. jula 2013. godine, D.J je podneo žalbu PKVS-u protiv navedene odluke. Žalbi je priložio ožalbenu odluku KAP-a, obrazac zahteva za likvidaciju i radnu knjižicu. Dana 17. decembra 2020. godine, Specijalizovano veće PKVS-a je presudom [C-IV-13-1267] utvrdilo da se žalba D.J treba odbiti kao neosnovana i potvrditi kao pravična i na zakonu zasnovana ožalbena odluka Organa za likvidaciju KAP-a. Specijalizovano veće je u konkretnom slučaju zaključilo da je zahtev podnosioca zastareo, pozivajući se na član 36.2.1 dodatka Zakona br. 04/L-034 o KAP-u, odredbu 608. Zakona o ujedinjenom radu iz 1976. godine i članu 137. ZOO-a (iz 1978. godine) i da je tuženi KAP pravično ocenio činjenično stanje. Žalbeno veće PKVS-a, presudom [AC-I-21-0001] od 2. septembra 2022. godine, se nije složilo sa nalazima Veća PKVS-a u pogledu zastarelosti zahteva, zaključujući da obaveštenje izdato od strane KPA-a o prekidu radnog odnosa ima pravno dejstvo za prekidanje roka zastarelosti. Takođe je utvrdio da je podnosilac zahteva sa pravom čekao na početak postupka likvidacije DP-a, dana 4. jula 2007. godine, i u zakonskom roku je podneo zahtev Organu za likvidaciju dana 20. septembra 2007. godine. Shodno ovim nalazima, Žalbeno veće je usvojio žalbu podnosioca kao osnovanu, preinačio presudu I stepena PKVS-a i obavezao tuženog KAP-a da nadoknadi podnosioca za tražene neisplaćene plate.

Slučaj N.H presuda [C-IV-13-1656] Specijalizovanog veća PKVS-a, od 10. septembra 2015. godine i presuda [AC-I-15-0215] Žalbenog veća PKVS-a, od 13. aprila 2018. godine

70. Što se tiče slučaja N.H, zaposlena u DP „Industrija duvana“, i koja je, nakon što je obavještena o njenom otpuštanju sa posla od strane KAP-a, podnela zahtev Organu za likvidaciju KAP-a za naknadu neisplaćenih plata za vremenski period avgust 2003. - maj 2004. godine. Dana 7. avgusta 2013. godine, Organ za likvidaciju KAP-a je odbio gore pomenuti zahtev. Dana 27. avgusta 2013. godine, E.S je podnela žalbu PKVS-u protiv navedene odluke i uz žalbu je priložila osporenu odluku KAP-a i obaveštenje o prestanku radnog odnosa. Dana 10. septembra 2015. godine, Specijalizovano veće PKVS-a je presudom [C-IV-13-1656] utvrdilo da se žalba treba usvojiti kao osnovana i da se ukine ožalbena odluka Organa za likvidaciju KAP-a, i da se KAP obaveže da podnositeljki zahteva isplati naknadu za neisplaćene plate. Specijalizovano veće je u konkretnom slučaju zaključilo da se na osnovu člana 608. Zakona o udruženom radu ova odredba ne može primeniti, jer su pitanja ispunjavanja zahteva radnika od DP-ova pod upravom KAP-a uređena Zakonom o kosovskoj agenciji za privatizaciju kao posebnim zakonom, podnetih u gore pomenutoj zaštiti što se tiče zastarelosti zahteva. Žalbeno veće PKVS-a se presudom [AC-I-15-0270] od 18. aprila 2018. godine složilo sa zaključcima Specijalizovanog veća PKVS-a, utvrdivši da obaveštenje o prekidu radnog odnosa KPA-a ima pravno dejstvo za prekidanje roka zastarelosti. Takođe je utvrdilo da je podnosilac zahteva sa pravom čekao na početak postupka likvidacije DP-a, dana 4. jula 2007. godine, i u zakonskom roku je podneo zahtev Organu za likvidaciju dana 9. avgusta 2007. godine. Isti primećuje da u odbrani u žalbi, tuženi nije osporio pravo na naknadu ili visinu, već je osporio istu samo zbog zastarelosti.

Slučaj S.S., presuda [C-IV-13-1605] Specijalizovanog veća PKVs-a, od 2. oktobra 2015. godine i presuda [AC-I-15-0225] Žalbenog veća PKVS-a, od 26. decembra 2019. godine

71. Što se tiče slučaja S.S, zaposlen u DP „Industrija duvana“, i koji je, nakon što ga je KAP obavestio o njegovom otpuštanju sa posla, podneo zahtev Organu za likvidaciju KAP-a za naknadu neisplaćenih plata, za vremenski period avgust 2003. – maj 2004. godine. Dana 7. avgusta 2013. godine, Organ za likvidaciju KAP-a je odbio gore pomenuti zahtev. Dana 2. septembra 2013. godine, S.S je podneo žalbu PKVS-u protiv navedene odluke, Organu za likvidaciju KAP-a. U podnetoj odbrani za odbijanje zahteva podnosioca zbog zastarelosti, pozvao se na odredbu člana 608. Zakona o udruženom radu od 1976. godine. Dana 2. oktobra 2015. godine, Specijalizovano veće PKVS-a je presudom [C-IV-13-1605] utvrdilo da se žalba podnosioca S.S treba usvojiti kao osnovana i ukinuti ožalbena odluka Organa za likvidaciju KAP-a, i da se KAP obaveže da podnosiocu plati naknadu za neisplaćene plate. Specijalizovano veće je zaključilo da se odredba 608. Zakona o ujedinjenom radu ne može primeniti, jer su pitanja ispunjavanja zahteva radnika od DP-a pod upravom KAP-a uređena Zakonom o kosovskoj agenciji za privatizaciju kao poseban zakon. Žalbeno veće PKVS-a, presudom [AC-I-15-0225] od 26. decembra 2019. godine, odbilo je žalbu KPA-a i potvrdilo presudu Specijalizovanog veća, utvrdivši da obaveštenje KPA-a o prekidu radnog odnosa ima pravno dejstvo za prekidanje roka zastarelosti. Takođe je utvrdilo da je podnosilac zahteva sa pravom čekao na početak postupka likvidacije DP-a, dana 4. jula 2007. godine, i u zakonskom roku je podneo zahtev Organu za likvidaciju. Specijalizovano veće je pravično odlučio kada je usvojio njegov tužbeni zahtev i poništio odluku Organa za likvidaciju.

c) Ocena tri kriterijuma utvrđenih kroz sudsku praksu ESLJP-a i Suda

72. Kao što je već pomenuto iznad, Sud će ipak nastaviti sa razmatranjem i ocenom navoda o nedostatku doslednosti u sudskoj praksi Specijalizovanog veća i Žalbenog veća PKVS-a, uzimajući za osnov gore razrađene slučajeve bivših kolega podnosioca zahteva, odnosno 20. (dvadeset) sažetih presuda redovnih sudova, 10. (deset) presuda Specijalizovanog veća i deset (10) presuda Žalbenog veća PKVS-a. U pogledu ove navoda podnosioca zahteva, Sud će nastaviti sa elaboracijom tri prethodno navedena kriterijuma, počevši od razmatranja i ocene: (i) da li postoje duboke i dugoročne razlike.

(i) O tome da li postoje duboke i dugoročne razlike

73. Sud naglašava da doslednost sudske prakse redovnih sudova ocenjuje samo u odnosu na navodne povrede pokrenute od strane podnosilaca zahteva. Shodno tome, nedostatak doslednosti u sudskoj praksi moralo je da dovede do povrede osnovnih prava i sloboda podnosioca zahteva. Da bi se utvrdila takva povreda, i da bi se utvrdilo da su osnovna prava i slobode podnosioca zahteva povređena kao rezultat „*dubokih i dugoročnih razlika*“ u relevantnoj sudskoj praksi, činjenične i pravne okolnosti slučaja podnosioca zahteva moraju biti slični sa slučajevima za koje se navodi protivrečnost.

74. Sud još jednom podseća da je podnosilac zahteva u prilog svojih tvrdnji dostavio Sudu ukupno 20. odluka redovnih sudova, odnosno 10. (deset) presuda Žalbenog veća PKVS-a, kao i 10 (deset) presuda Specijalizovanog veća PKVS-a, sa navodom da su u deset slučajeva njegovih bivših kolega, u istim činjeničnim i pravnim okolnostima, ovi docnji odlučivali drugačije, odnosno u korist dotičnih strana, drukčije od slučaja podnosioca zahteva.

75. U nastavku, Sud primećuje da su okolnosti navedenih slučajeva, odnosno presude Apelacionog veća PKVS-a koje je podneo podnosilac zahteva, donete u periodu između 2017. i 2022. godine, i iste su se odnosile na naknadu plata za period između maja 2003. i avgusta 2004. godine, svi bivši radnici DP „Industrija duvana“ u Gnjanu. Kao rezultat toga, Sud primećuje da u slučajevima podnetim od strane podnosioca zahteva i

razrađenim iznad, odnosno u 8 (osam) slučajeva bivših kolega podnosioca zahteva, Specijalizovano veće je odlukama koje je usvojilo Žalbeno veće, usvojio je zahteve stranaka za naknadu plata od maja 2003. do avgusta 2004. godine, ne usvojivši stav Organa za likvidaciju KAP-a, da su isti zastareli. Specijalizovano veće je u osam (8) gore elaborirana slučajeva našao da obaveštenje izdato od strane KPA-a 15. avgusta 2006. godine ima pravno dejstvo prekida zastarelosti. Štaviše, u istim presudama u pogledu zastarelosti zahteva, na osnovu člana 608. Zakona o udruženom radu, ističe se da se ova odredba ne može primeniti jer su pitanja ispunjenja uslova zaposlenih u DP pod upravom KAP-a uređeni Zakonom o KAP-u kao posebnim zakonom. Ovaj stav je usvojilo i Apelaciono veće. U druga dva (2.) slučaja, odnosno u slučaju bivših radnika D.M. i D.J. detaljno elaboriranih u stavovima 66. i 67., Specijalizovano veće je ocenilo da su zahtevi ova dva podnosioca zahteva zastareli pozivajući se na član 376. stav 1. ZOO-a (iz 1978. godine). Žalbeno veće PKVS-a se nije složilo sa nalazom Specijalizovanog veća PKVS-au vezi sa zastarevanjem zahteva, nalazeći da obaveštenje KPA-a o prestanku radnog odnosa ima pravno dejstvo na prekid zastarelosti. Takođe je utvrdio da su podnosioci zahteva sa pravom čekali početak postupka likvidacije DP-a 4. jula 2007. godine i podneli zahtev Organu za likvidaciju 21. septembra 2007. godine u zakonskom roku.

76. Vrativši se na slučaj podnosioca zahteva, Sud podseća da je 6. septembra 2021. godine, Specijalizovano veće PKVS-a, delujući prema zahtevu podnosioca zahteva presudom [C-IV-14-2629] odlučilo da odbije kao neosnovan zahtev podnosioca zahteva, kojom je tražio ponovno razmatranje odluke [GJIO03-0583/0121] Organa za likvidaciju KAP-a, navodeći sledeće: *„zahtev podnosioca zahteva pripada periodu avgust 2003. - maj 2004. godine, dok je zahtev za naknadu koji je podnet Organu za likvidaciju od 21. septembra 2007. godine, što znači da je podnet nakon isteka roka od tri godine od trenutka formiranja zahteva. Stoga, u smislu člana 376. stav 1. ZOO (iz 1978. god.), kojom odredbom je izričito utvrđeno da „potraživanje naknade prouzrokovane štete zastareva za tri godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo.“*
77. Dalje, dana 31. avgusta 2022. godine, Žalbeno veće PKVS-a presudom [AC-I-21-0642], i) odbija žalbu podnosioca žalbe kao neosnovanu, navodeći da nije uspeo da predstavi dovoljno dokaza kako bi mu se priznalo pravo na neisplaćene plate za period od avgusta 2003. do maja 2004. godine. To je zato što jedini dokaz koji je podnosilac zahteva podneo jeste spisak neisplaćenih plata od strane DP-a, što nije dovoljno, kao i obaveštenje o prestanku radnog odnosa od 15. avgusta 2006. godine, koji nema ime, zbog čega se smatra da isti nije od podnosioca zahteva. U vezi sa zastarelošću zahteva, Žalbeno veće PKVS-a navodi da *„... na osnovu člana 608. Zakona o udruženom radu, nalazeći da je zastarelost nastupila pre podnošenja zahteva podnosioca zahteva KAP-u. Ovo iz razloga jer je podnosilac zahteva podneo zahtev KAP-u 21. septembra 2007. godine, dok je poslednja tražena plata bila za maj 2004. godine pa je ista zastarela nakon tri godine, odnosno u maju 2007. godine. Takođe, podnosilac zahteva nije izneo nikakav dokaz kojim bi dokazao prekid zastarelosti.*
78. Sud takođe podseća da iz svih gore elaboriranih slučajeva bivših kolega podnosioca zahteva, proizilazi da su redovni sudovi, odnosno Žalbeno veće, usvojilo žalbe bivših kolega podnosioca zahteva, smatrajući da iste nisu zastarele na osnovu člana 608. Zakona i da nije posebno traženo ispunjavanje kriterijuma za podnošenje radne knjižice.
79. S tim u vezi, Sud ponavlja stav koji je dosledno zastupao u pogledu činjenice da je utvrđivanje činjeničnog stanja, kao i primena i tumačenje zakona u nadležnosti redovnih sudova; i da je njegova uloga samo da osigura da su primena i tumačenje

zakona od strane redovnih sudova u skladu sa Ustavom i EKLJP-om (vidi slučajeve ESLJP-a, *Brualla Gomes de la Torre protiv Francuske*, presuda od 19. decembra 1997. godine, stav 31; *Kuchoglu protiv Bugarske*, presuda od 10. maja 2007. godine, stav 50, *Işyar protiv Bugarske*, presuda od 20. novembra 2008. godine, stav 48 i; *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 49). Rekavši to, Sud je takođe naglasio da izuzetak od ovog opšteg načela predstavljaju slučajevi očigledne proizvoljnosti (videti, na primer, slučajeve ESLJP-a *Adamsons protiv Letonije*, citiran iznad, stav 118; *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 50, i *Albu i drugi protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 34).

80. U kontekstu okolnosti slučaja, Sud podseća da je ESLJP naglasio da su protivrečnosti u sudskoj praksi sastavni deo svakog pravosudnog sistema i da divergencije u sudskoj praksi mogu postojati čak i unutar istog suda. Tako nešto nije nužno u suprotnosti sa Ustavom i EKLJP-om (vidi slučajeve ESLJP-a, *Santo Pinto protiv Portugala*, citiran iznad, stav 41; i *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 51). Štaviše, kao što je već pomenuto, ESLJP je više puta naglašavao da zahtevi za pravnu sigurnost i legitimnu zaštitu poverenja javnosti u sudove ne obezbeđuju/ garantuju pravo na doslednu sudsku praksu. Štaviše, razvoj sudske prakse je važan da bi se održala odgovarajuća dinamika kontinuiranog unapređenja sprovođenja pravde (videti predmet ESLJP-a, *Atanasovski protiv „Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije“*, presuda od 14. januara 2010. godine, stav 38 i *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 58). Međutim, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, izuzetak od ovih opštih načela čini očigledna proizvoljnost, a u pogledu ocene nedostatka sudske doslednosti, procena da li postoje „*duboke i dugoročne razlike*“ u relevantnoj sudskoj praksi i da li postoji efikasan mehanizam za rešavanje istih.
81. Sud napominje da je, za razliku od slučaja koji se razmatra, Žalbeno veće PKVS-a, u deset (10) gore navedenih slučajeva koje je podnosilac zahteva lično podneo i koji se odnose na naknadu plate za period 2003. - 2004. godine za bivše radnike DP „Industrija duvana“ zaključilo je da član 608. Zakona o udruženom radu nije primenljiv, s obzirom da je rok zastarevanja prekinut obaveštenjem KAP-a za zahteve za naknadu.
82. Iz gore navedenog, Sud primećuje da pored primene člana 608. Zakona o udruženom radu u slučaju podnosioca zahteva, iz odluka Žalbenog veća u slučajevima njegovih bivših kolega, koje je Sudu dostavio sam podnosilac zahteva, prilikom navođenja kriterijuma za podnošenje prijave za naknadu samo se u slučaju podnosioca zahteva pominje radna knjižica.
83. Sud, referišući se svojoj sudskoj praksi, odnosno slučajevima KI87/18, KI35/18, podseća da je utvrdio povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, zbog povrede načela pravne bezbednosti kao rezultat divergencije sudske prakse. U slučaju KI87/18, u oceni 4. (četiri) slučajeva Vrhovnog suda, donetih u vremenskom periodu od 3. (tri) godina, i u slučaju KI35/18 u oceni 6. (šest) slučajeva Vrhovnog suda, donetih u vremenskom periodu od 5. (pet) godina, i nakon što je utvrdio da: (i) postoje „*duboke i dugoročne razlike*“; (ii) da je postojao mehanizam Vrhovnog suda za usklađivanje sudske prakse; ali (iii) da gore pomenuti mehanizam nije korišćen (vidi slučajeve Suda KI87/18, citiran iznad, stav 79. i stavove 81. do 85.; i slučaj KI35/18 citiran iznad, stav 70. i stavovi 110.-111.). U vezi sa pomenutim slučajevima Suda, Sud pominje da je u slučajevima KI35/18 i KI87/18, predmetna stvar pred redovnim sudovima u svim slučajevima bilo određivanje kamate za zakašnjenje u vezi sa zahtevima privatnih osiguravajućih društva, podnetih u okviru prava na subrogaciju.
84. U ovom slučaju, Sud uzima ima u obzir da dvadeset (20.) dostavljenih presuda od strane podnosioca zahteva, odnosno deset (10) dostavljenih presuda Žalbenog veća PKVS-a,

kao i presude koje su prethodile njima, odnosno presude Specijalizovanog veća, u vreme podnošenja njegovog zahteva odražavaju samo one presude kojima je podnosilac zahteva imao pristup i koje je imao na raspolaganju da podrži svoju tvrdnju u vezi sa nedostatkom jedinstvene prakse u Žalbenom veću PKVS-a.

85. U nastavku ove elaboracije, Sud primećuje da odluke Žalbenog veća PKVS-a, koje je Sudu dostavio sam podnosilac zahteva, i kao što je gore naglašeno, rezultiraju istim činjeničnim i pravnim stanjem, donete su od 2017. do 2022. godine, odnosno u periodu od 5 godina. Kao rezultat toga, Sud primećuje da u ovom slučaju imamo i dugoročne razlike u sudskoj praksi Žalbenog veća PKVS-a.
86. Iz navedenog proizilazi da je Žalbena veće PKVS-a tumačenjem i primenom dva različita zakona, odnosno Zakona o udruženom radu i Zakona o KAP-u u sličnim činjeničnim i pravnim okolnostima, u slučaju zahteva za naknadu plata, rezultiralo protivrečnim tumačenjem i praksom, i kao rezultat toga postoje duboke i dugoročne razlike u njegovoj sudskoj praksi (vidi, u ovom slučaju, slučajeve *ESLJP Jordan i Jordanov protiv Bugarske*, citirane iznad, stavovi 49-50).
87. U ovom kontekstu i kao rezultat toga, Sud mora da utvrdi da u okolnostima konkretnog slučaja postoje „*duboke i dugoročne razlike*“ u sudskoj praksi redovnih sudova.
88. S druge strane, nalaz da postoje „*duboke i dugoročne razlike*“ u sudskoj praksi ne mora nužno rezultirati povredom člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a. Da bi se tako nešto utvrdilo, Sud mora razmotriti i druga dva kriterijuma ESLJP-a koja se vežu sa ocenom nedostatka doslednosti u sudskoj praksi, odnosno da li primenljivi zakon utvrđuje mehanizme koji su sposobni da rešavaju takve divergencije; i da li je takav mehanizam primenjen u okolnostima slučaja i sa kakvim efektom.
- (ii) *Da li primenljivi zakon uspostavlja mehanizme koji su sposobni da rešavaju takve divergencije; i*
 - (iii) *da li je takav mehanizam primenjen u okolnostima slučaja i sa kakvim efektom.*
89. Sud naglašava da Žalbena veće PKVS-a ima mehanizam koji omogućava rešavanje ovakvih protivrečnosti, koji je predviđeno stavom 27 člana 1 Zakona br. 06/L-086 o PKVS-u, koji utvrđuje sledeće:
- „1.27. Zajedničko Veće – veće koje se sastoji od svih sudija Apelacionog veća i koje je nadležno za određivanje načelnih stavova i pravnih mišljenja o pitanjima koja se odnose na jedinstvenu primenu zakona ili unifikaciju sudske prakse.“*
90. Uprkos činjenici da mehanizam koji omogućava rešavanje protivrečnosti kao što je u konkretnom slučaju, iz spisa predmeta proizilazi da ovaj postojeći mehanizam, u okolnostima ovog slučaja nije korišćen.
91. U ovom kontekstu, Sud podseća da je u gore citiranom slučaju KI87/18 naglasio da je na osnovu tačke 10 stava 2 člana 14. (Nadležnosti i odgovornosti predsednika i potpredsednika suda) Zakona br. 06/L-054 o sudovima (u daljem tekstu: Zakon o sudovima), predsednici sudova putem godišnjih sastanaka svih sudija imaju obavezu, između ostalog, da razmatraju i predlažu izmene u procedurama i praksi (vidi slučaj Suda KI87/18 podnosilac zahteva „*IF Skadeforsikring*“, citiran iznad, stav 80). Sud je kroz ovaj slučaj takođe naglasio da samo funkcionisanje mehanizma usklađivanja prakse nije onemogućen niti je ničim ograničen, što bi direktno umanjilo njegovu primenu i

efikasnost u samoj sudskoj praksi (vidi slučaj Suda KI87/18, podnosilac zahteva „*IF Skadeforsikring*“, citiran iznad, stav 81).

92. U svetlu ovoga, Sud smatra da je Žalbeno veće PKVS-a, kao rezultat nedostatka jedinstvene prakse u ovim vrstama slučajeva, poslužilo kao izvor divergencija i u sudskoj praksi nižih sudova, čime je narušeno načelo pravne sigurnosti.
93. Sud ističe da je ESLJP više puta isticao da je uloga vrhovnog suda upravo da rešava takve protivrečnosti. Štaviše, takođe je smatrao da, ako se u jednom od najviših pravosudnih organa u zemlji razvije protivrečna praksa, taj sud sam po sebi postaje izvor pravne nesigurnosti, čime se narušava načelo pravne sigurnosti i slabi poverenje javnosti u pravosudni sistem (vidi, u ovom slučaju, slučaj ESLJP-a *Grčko-katolička parohija Lupeni protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 123; *Beian protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 39; i *Albu i drugi protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 38).

Zaključak

94. Shodno tome, Sud, uzimajući obzir gore navedeno, zaključuje da su u okolnostima ovog konkretnog slučaja ispunjena tri kriterijuma ESLJP-a, u vezi sa ocenom da li je nedostatak doslednosti, odnosno divergencije u sudskoj praksi, dovelo do povrede prava i sloboda na pravično i nepristrasno suđenje. Sud ponavlja da u okolnostima konkretnog slučaja nalazi:
 - (i) „*duboke i dugoročne razlike*“ u sudskoj praksi Žalbenog veća PKVS-a
 - (ii) Postojanje mehanizama Žalbenog veća PKVS-a za usklađivanje ove prakse; i da
 - (iii) Ovaj postojeći mehanizam, iz spisa predmeta proizilazi da nije bio iskorišćen
95. Kao rezultat toga, Sud mora da utvrdi da su u kontekstu navoda podnosioca zahteva „*duboke i dugoročne razlike*“ u sudskoj praksi Žalbenog veća PKVS-a, vezane za nekorišćenje mehanizama utvrđenih zakonom i osmišljenih da obezbede odgovarajuću doslednost u okviru sudske prakse najvišeg suda u zemlji, dovele do povrede načela pravne sigurnosti i povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje podnosiocu zahteva, kako je zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a.
96. U vezi sa ovim poslednjim, Sud primećuje da se nalaz o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, u okolnostima konkretnog slučaja, odnosi samo na nekorišćenje mehanizama koji su uspostavljeni po zakonu i osmišljeni da obezbede odgovarajuću doslednost u okviru sudske prakse Žalbenog veća PKVS-a, i ni na koji način ne prejudicira ishod merituma slučaja ili pravni stav koji ovaj poslednji utvrđuje i primenjuje u konkretnom slučaju.
97. Stoga, Žalbeno veće PKVS-a u postupku ponovnog odlučivanja, navode podnosioca zahteva podnete u svojoj žalbi Žalbenom veću PKVS-a, a koji se odnose na naknadu plata za period maj 2003. - avgust 2004. godine, mora razmotriti i oceniti u zavisnosti od stava ili rezultata mehanizama korišćenog od strane Žalbenog veća PKVS-a, koji se odnose na pitanje divergencije sudske prakse ovog suda u pogledu tumačenja i primene odredbe 608. Zakona o udruženom radu u konkretnom slučaju.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa i članovima 21.4 i 113 .7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilom 48. (1) (a) Poslovnika o radu, na održanoj sednici održanoj 17. jula 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;
- II. DA UTVRDI da presuda [AC-I-21-0642] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda, od 31. avgusta 2022. godine, nije u skladu sa stavom 1 člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa stavom 1 člana 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima;
- III. DA PROGLASI nevažećom presudu [AC-I-21-0642] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda, od 31. avgusta 2022. godine;
- IV. Da VRATI presudu [AC-I-21-0642] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda, od 31. avgusta 2022. godine na ponovno odlučivanje, u skladu sa presudom ovog Suda;
- V. DA NALOŽI Žalbenom veću Posebne komore Vrhovnog suda da upozna Sud, u skladu sa pravilom 60. (5) Poslovnika o radu, do 22. januara 2025. godine o preduzetim merama za primenu presude Suda;
- VI. DA DOSTAVI ovu presudu stranama i, u skladu sa članom 20.4 Zakona, da objavi istu u Službenom listu.
- VII. Ova presuda stupa na snagu na dan objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo u skladu sa stavom 5 člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani